

8 למאי 2020
י"ד אייר תש"פ
ירושלים

חוקיות פעילות אתר www.ad.co.il – חוות דעת

לעמדת הקליניקה לזכויות אדם במרחב הסייבר באוניברסיטה העברית בירושלים¹ התנהלות אתר www.ad.co.il (להלן - אתר ad) לפיה האתר מפרסם כדרך שגרה מודעות שפורסמו באתר Yad2 הכוללות מידע פרטי אודות המפרסמים, ללא הסכמתם אינה חוקית ומהווה הפרה של חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א – 1982 (להלן – חוק הגנת הפרטיות). הכל כפי שיפורט להלן:

רקע

1. לאחרונה, הובאה לידיעתנו התנהלות אתר ad המפרסם כשגרת פעילות מודעות שונות שפורסמו באתר האינטרנט Yad2 המכילות מידע פרטי אודות מפרסמי המודעות (להלן "מפרסמי המודעות"), ללא הסכמתם מראש. חמור מכך, מודעות אלו נשארות מפורסמות באתר ad ולא נמחקות גם לאחר הסרת הפרסומים המקוריים מאתר Yad2 והאתר אינו מקפיד להסיר את המודעות הללו גם לאחר שהוא מתבקש לעשות כן באופן מפורש. כך האתר אף לא הסיר את כלל המידע לאחר שהתבקש לעשות כן על ידי החתומה מטה בשם פונים ופונות אשר פנו לקבל סיוע מהקליניקה.
2. פרסום זה, ללא קבלת הסכמת המפרסמים, מהווה בפגיעה בפרטיות, הפוגעת קשות בשגרת חייהם של מפרסמי המודעות. פגיעה משמעותית נגרמת בשל באובדן השליטה של אדם על המידע הנוגע אליו. במרחב הסייבר התפתחה התפיסה של הזכות לפרטיות כזכות של אדם לשלוט על המידע אודותיו. האדם הוא הקובע מי יחשף למידע, לאיזה חלק ממנו, למשך כמה זמן ובאיזה הקשר. אובדן השליטה כשלעצמו מהווה פגיעה באוטונומיה של כל אדם להחליט החלטות בדבר המידע האישי שלו.² בהקשר זה יש להדגיש, אמנם המפרסמים בחרו לפרסם את המידע באתר יד2, אולם הם עשו זאת כחלק מהסכם בינם לבין האתר, כאשר הם בעלי השליטה באשר לכל הפרמטרים הנוגעים לפרסום, וכראייה – בסופו של דבר כאשר החליטו להסיר את המודעות מאתר יד2 יכלו לעשות זאת.

¹ הקליניקה לזכויות אדם במרחב הסייבר באוניברסיטה העברית פועלת כשיתוף פעולה בין מרכז פדרמן לחקר הסייבר (H-CSRCL) והמרכז לחינוך משפטי קליני (CLEC) בפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים. הקליניקה מתמקדת בהגנה על הזכות לחופש הביטוי והזכות לפרטיות במרחב הסייבר, ומעניקה סיוע משפטי למי שזכויותיהם אלה נפגעו.

² להרחבה ראו מיכאל בירנהק "שליטה והסכמה: הבסיס העיוני של הזכות לפרטיות" משפט וממשל יא 9 16 (2008).

3. פגיעה משמעותית נוספת הינה פגיעה באורח החיים והטרדות חוזרות ונשנות החודרות אל המרחב האישי של המפרסמים. ראשית, הם ממשיכים לקבל שיחות רבות המשבשות את שגרת חייהם, פרטיהם חשופים לכל, ואנשים שאינם מוכרים להם מתקשרים במחשבה כי המודעות המפורסמות באתר ad עודן כרלוונטיות. שנית, פרסום המודעות כולל פרטים רגישים אודות המפרסמים המעידים על מקום מגוריהם ומצבם הכלכלי. שלישית, פרסום מספר הטלפון ללא כל מגבלת זמן מגדיל את הסכנה כי מספרי הטלפון שלהם ישמשו כיעד לשיחות והודעות ספאם מגורמים עוינים.

המצב המשפטי והפגיעה בפרטיות

4. פרסום המודעות באתר ad כאמור הינו בניגוד להסכמת מפרסמי המודעות ועל כן בניגוד מפורש לחוק. הזכות לפרטיות הוכרה זה מכבר כזכות יסוד במשפט הישראלי. בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו נכתב בסעיף 7(א) כי: "כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו". סעיף 1 לחוק הגנת הפרטיות מעלה על נס את **יסוד ההסכמה** כשהוא קובע כי: "לא יפגע אדם בפרטיות של זולתו **ללא הסכמתו**".³ לכן, אי ההסכמה של המפרסמים לפרסום באתר ad עומדת בבסיס ההצדקה שלהם לדרישת סעד בעבור הפרסום האסור מצד אתר ad.

5. התנהלות אתר ad מהווה פגיעה בפרטיות שכן היא נופלת בגדרי שלושה סעיפים הקבועים בסעיף 2 לחוק הגנת הפרטיות, הקובע כעוולה אזרחית ועבירה פלילית התנהגויות מסוימות. המעשים מהווים הפרה של סעיף 2(11) האוסר על "פרסומו של ענין הנוגע לצנעת חייו האישיים של אדם, לרבות עברו המיני, או למצב בריאותו, או להתנהגותו ברשות היחיד". שהרי פרסום מודעה כזו נוגעת לצנעת חייו של מפרסם אותה המודעה, שהוא הגורם שיחליט מתי תפורסם מודעה כזו ובאיזה אתר. נוסף לכל, ההתנהלות מהווה הפרה של סעיף 2(9) האוסר על "שימוש בידיעה על עניניו הפרטיים של אדם או מסירתה לאחר, שלא למטרה שלשמה נמסרה". שהרי גם אם המפרסמים נתנו רשות לאתר Yad2 לפרסם את פרטיהם אין בכך רשות לאתר ad לעשות שימוש בידיעה על פרטיהם של המפרסמים. מדובר אף בהפרת סעיף 2(6) לחוק האוסר על "שימוש בשם אדם, בכינויו, בתמונתו או בקולו, לשם ריווח". וזה מה שעושה אתר ad עושה שימוש בפרטיהם של המפרסמים.

6. פרסום שכזה ללא בקשת רשות מלכתחילה מפר את הוראות חוק הגנת הפרטיות. חמורים שבעתיים הם פני הדברים כאשר פרסום הפרטים האישיים של מפרסמי המודעות, נעשה למרות בקשות חוזרות מצידם להסירו, תוך התעלמות מוחלטת מבקשות אלה. במצב דברים זה הפרסום נעשה בניגוד להסכמתם ומהווה דריסה של הזכות לפרטיות ומניעת שליטתם במידע אודותיהם, כמו גם מאפשר פלישות בלתי רצויות לצנעת חייהם של המפרסמים. הפלישות אשר מתרחשות הן בפרסום הפרטים עליהם והן בפניות המגיעות אליהם, בניגוד לרצונם, בעקבות הפרסומים האסורים.

³ בדרך זו הולכת גם פסיקת בית המשפט העליון כשהיא קובעת שליסוד ההסכמה משמעות ניכרת ביחס לפגיעה בפרטיות וראו לדוגמא רע"א 6902/06 צדיק נ. הארץ (13.8.08).

7. עוד נזכיר את סעיף 14 לחוק הגנת הפרטיות לפיו רשאי אדם לבקש את תיקון או מחיקת מידע אודותיו ממאגר מידע.

8. יצוין, שבהתאם לחומרת הפגיעה, נקבע בחוק בסעיף 29א(ב) כי על עוולה אזרחית רשאי בית המשפט לחייבו תשלום לנפגע פיצוי עד סך של 50,000 ש"ח. זאת גם ללא הוכחת נזק. אם המעשה נעשה בכוונה לפגוע ניתן אף לקבל **כפל הסכום**.

הכלים המשפטיים העומדים לרשות הנפגעים

9. לצערנו, על פי המצב המשפטי הקיים לא ניתן להגיש בגין התנהלות כזו תביעה ייצוגית. התוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 בסעיף 1 קובעת שניתן להגיש תביעה ייצוגית רק כאשר מתקיימים יחסים בין עסק ללקוחותיו. כאלו אינם מתקיימים בענייננו שכן הפרסום באתר ad נכפה על המפרסמים. בהקשר זה יש לציין כי מקרה זה הינו דוגמא טובה לצורך שיש בתיקון חוק תובענות ייצוגיות כדי לאפשר תביעה ייצוגית במצב דברים זה. לאחר בחינת האפשרויות המשפטיות העומדות בפני המפרסמים, אנו ממליצים על דיון בבית המשפט לתביעות קטנות, שכן לעמדתנו זו דרך הפעולה הטובה ביותר העומדת בפני מפרסמי המודעות וזאת בעקבות הסיבות הבאות:⁴

א. הליך הדיון מהיר ולרוב מתקיים דיון אחד בלבד.

ב. נוסח התביעה גמיש וניתן לניסוח באופן עצמאי.

ג. לא נדרש ייצוג עו"ד.

ד. תשלום האגרה נמוך יותר ועומד על 1% במקום 2.5% מסכום התביעה.

חשוב לציין שהגשת תביעה קטנה מוגבלת ל-34,000 ש"ח הנמוכים מ-50,000 ש"ח שהיה ניתן לתבוע בתביעה רגילה (סעיף 7 לעיל). אך, בהתחשבות בכלל השיקולים לעיל תביעה קטנה היא המתאימה ביותר לדעתנו.

לצד זאת נציין כי הקליניקה תשקול מתן ייצוג משפטי בהליך תביעה רגיל, לפונה שיעדיף זאת על פני מסלול של תביעה קטנה.

בברכה,

דנה יפה, עמ'ית

⁴ להרחבה ראו חוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984 סעיפים 67-59 וכן תיאור דרכי הגשת התביעה במשרד המשפטים בקישור: https://www.gov.il/he/service/filing_a_small_claim.

THE FEDERMANN
CYBER SECURITY CENTER
Cyber Law Program

האוניברסיטה העברית בירושלים
THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM

** המסמך נכתב בסיוע הסטודנטים ניצן אלגאוי ויעל מגורי מהקליניקה לזכויות אדם במרחב הסייבר באוניברסיטה העברית.